

Національна академія аграрних наук України
Інститут овочівництва і баштанництва

КОДЕКС
академічної доброчесності

ЗАТВЕРДЖЕНО:

Вченою радою ІОБ НААН
від 25.09.2018 р, протокол № 11

Радою Співки
молодих вчених ІОБ НААН
від 28.09.2018 р, протокол № 3

Розділ I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Кодекс академічної доброчесності (далі – Кодекс) розроблено для наукових співробітників, аспірантів, докторантів та інших осіб, що працюють в Інституті овочівництва і баштанництва НААН у відповідності з нормами загальнолюдських та європейських цінностей, Конституції України, Законів України: «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», «Про видавничу справу», «Про запобігання корупції», Цивільного Кодексу України, Етичного кодексу Вченого України посилаючись на досвід провідних зарубіжних і вітчизняних вищих навчальних закладів і рекомендацій SAIUP – Проекту сприяння академічній доброчесності в Україні, що реалізується Американськими радами за підтримки посольства США в Україні спільно з Міністерством освіти і науки України.

1.2. Кодекс визначає правила і норми етичної поведінки, професійного спілкування наукових і технічних працівників та осіб, що навчаються і працюють в інституті.

1.3. Кодекс спрямований на дотримання високих професійних стандартів в усіх сферах діяльності інституту, зокрема науковій, освітній, управлінській, а також на підтримку сприятливого морально-психологічного клімату у колективі.

1.4. Наукові, науково-педагогічні працівники, аспіранти, докторанти та інші особи, що працюють в Інституті овочівництва і баштанництва НААН зобов'язані дотримуватися правил і норм, визначених цим Кодексом, спираючись на принципи:

- законності та верховенства права;
- свободи та людської гідності;
- патріотизму та служіння українському народові;
- професіоналізму та компетентності;
- чесності і порядності;
- справедливості та толерантності;
- партнерства і взаємодопомоги;
- поваги та взаємної довіри;
- відкритості і прозорості;
- колегіальності та демократичності;
- самовдосконалення і саморозвитку;
- персональної відповідальності та роботи на результат;
- нетерпимості щодо недотримання правил і норм Кодексу академічної доброчесності.

Розділ II. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

2.1. Академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники наукового та освітнього процесів під час навчання, викладання та провадження наукової діяльності з метою забезпечення довіри до результатів наукових (творчих) досягнень та/або навчання.

2.2. Дотримання академічної доброчесності науковими та науково-педагогічними працівниками передбачає:

- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про методики і результати досліджень, джерела використаної інформації та власну наукову діяльність;
- контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти;
- об'єктивне оцінювання результатів навчання.
- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної наукової та навчальної діяльності, використані методики досліджень та джерела інформації.

2.3. Порушенням академічної доброчесності вважається надання свідомо неправдивої інформації (*обман*) щодо власної наукової та освітньої діяльності чи організації освітнього процесу.

Формами обману є: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування.

- *академічний плагіат* – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства;

- *самоплагіат* – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;

- *фабрикація* – вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;

- *фальсифікація* – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються наукових досліджень чи освітнього процесу;

- *списування* – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;

- *хабарництво* – надання (отримання) чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому чи дослідницькому процесі;

- *необ'єктивне оцінювання* – свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти.

2.4. Система запобігання та виявлення академічного плагіату:

- висока вимогливість і принциповість наукових керівників і наукових консультантів щодо неприпустимості академічного плагіату в наукових дослідженнях здобувачів наукового ступеня доктор філософії і доктор наук;

- на третьому освітньо-науковому рівні вищої освіти (аспірантура) включення до інформаційного обсягу дисципліни «Методологічні основи організації та проведення наукових досліджень» модулів з академічної доброчесності, академічного письма, етичного кодексу вченого;

- експертна оцінка щодо ознак академічного плагіату в дисертаційних роботах підготовлених до захисту;

- відповідальність наукових керівників (консультантів), рецензентів, що рекомендували дисертацію та членів експертної комісії з попереднього розгляду дисертації у спеціалізованій вченій раді щодо недопущення наявності у тексті дисертаційної роботи несанкціонованих текстових запозичень (академічного плагіату);

- висока вимогливість редакційної колегії міжвідомчого тематичного наукового збірника, засновником якого є Інститут овочівництва і баштанництва НААН («Овочівництво і баштанництво» («Vegetable and Melon Growing»));

- посилення вимогливості до процесу рецензування статей, що надходять до редколегії, у частині експертної (із залученням членів редколегій, зовнішніх експертів, запровадження процедур «сліпого» та «подвійного» рецензування) та програмної перевірки поданих матеріалів на предмет академічного плагіату;

- підвищення особистої відповідальності головного редактора та відповідального секретаря редакційної колегії за недопущення академічного плагіату в наукових виданнях інституту.

Розділ III. НОРМИ ПРОФЕСІЙНОЇ ЕТИКИ ТА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

3.1. Для наукових та науково-педагогічних працівників Інституту овочівництва і баштанництва НААН

Є ГІДНИМ:

- сумлінно, компетентно, вчасно, результативно і відповідально виконувати службові повноваження та професійні обов'язки, рішення і доручення керівництва, не допускати зловживання та не ефективного використання державної і комунальної власності;

- постійно підвищувати професійну кваліфікацію, застосовуючи у своїй діяльності інноваційні освітні методи та технології;

- сумлінно ставитися до навчального процесу, форм контролю, об'єктивно та неупереджено оцінювати знання та вміння осіб, що навчаються;

- дотримуватися загально визнаних етичних норм поведінки;

- з толерантністю та повагою ставитися до колег та осіб, що навчаються, незалежно від їх етнічної, релігійної, культурної або соціальної приналежності;

- сприяти творчій активності аспірантів, заохочувати і підтримувати будь-яку діяльність пов'язану з системою самоврядування, покращенням культурного життя та іміджу інституту, враховуючи пропозиції аспірантів щодо форм та методів навчання;

- не розголошувати і не використовувати в інший спосіб конфіденційної та іншої інформації з обмеженим доступом або інформації особистого характеру, що стала їм відома у зв'язку з виконанням своїх службових та професійних повноважень;

- нести моральну відповідальність за наслідки своїх досліджень, що можуть впливати на природне середовище і розвиток людства;

- сприяти практичній реалізації результатів своєї роботи задля покращення життя суспільства, раціонального використання природних ресурсів тощо;

- чинити опір псевдонауці, виступати проти проявів академічної не доброчесності;

- захищати свободу наукового пошуку, протидіяти втручанню влади та чиновників у наукові дослідження а також їх упередженому впливу на характер отримуваних у дослідженнях даних та результатів;

- в своїй діяльності спиратися на міжнародні та національні правові норми щодо захисту інтелектуальної власності та авторського права;
- дбайливо ставитися до бібліотечних, документальних та інших матеріальних фондів і ресурсів інституту;
- самостійно оцінювати правомірність наданих керівництвом рішень чи доручень та можливу шкоду, що була завдана у процесі виконання таких рішень чи доручень; утримуватися від виконання рішень чи доручень керівництва, якщо вони суперечать законам, незважаючи на приватні інтереси;
- уникати приватного інтересу та конфлікту інтересів.

є неприйнятним:

- допускати порушення навчального процесу, його недостатнє науково-методичне забезпечення;
- не дотримуватися вимог контракту та виконання індивідуального робочого плану;
- запізнюватися на заняття або пропускати їх без поважних причин;
- встановлювати стосунки неформального характеру з особами, що навчаються;
- допускати некоректне, зневажливе ставлення до студентів, колег та співробітників;
- вдаватися до форм академічного шахрайства, академічного плагіату та інших форм прояву академічної не добросовісності, викладених у Розділі II;
- зловживати посадою, впливом або службовим становищем;
- провокувати підкупом;
- допускати факти службового підроблення та службової недбалості;
- приймати пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди чи подарунків службовою особою;
- брати та пропонувати хабарі та(або) здійснювати будь-які інші корупційні дії;
- свідомо порушувати норми чинного законодавства України, нормативні та розпорядчі документи Інституту (кодекси, положення, накази та розпорядження).

3.2. Для здобувачів вищої освіти та інших осіб, що навчаються у Інституті овочівництва і баштанництва НААН

є гідним:

- поважати честь і гідність інших осіб, навіть, якщо їх погляди відрізняються від ваших;

- відповідально ставитись до своїх обов'язків, вчасно та добросовісно виконувати завдання, передбачені навчальними програмами та планами;
- унеможливити порушення навчального процесу освітньо-наукової програми;
- ефективно використовувати час навчальних занять для досягнення навчальних цілей, не марнуючи його на інші сторонні речі;
- активно займатися самостійною роботою, використовуючи методичні посібники, рекомендації викладачів, додатково опрацьовуючи нову літературу, використовуючи всі можливості для отримання необхідних знань;
- ефективно розподіляти час на пошук і вивчення матеріалів, необхідних для підготовки якомога якісної роботи (практичної, лабораторної);
- чесно та відповідально готуватись до поточного, модульного і підсумкового контролю, докладати зусиль до своєчасного виконання всіх завдань;
- використовувати у навчальній або дослідницькій діяльності лише перевірені та достовірні джерела інформації та грамотно посилаєся на них;
- подавати на оцінювання лише самостійно виконану роботу, що не є запозиченою або переробленою з іншої, виконаної третіми особами;
- у разі виникнення труднощів під час виконання навчальних чи дослідницьких завдань звертатись до інших за допомогою, не порушуючи принципів академічної доброчесності;
- інформувати викладачів та осіб, що навчаються про порушення норм і правил академічної доброчесності.

є неприйнятним:

- виявляти нешанобливе та некоректне ставлення до осіб, що навчаються, представників викладацького складу або адміністрації;
- запізнюватись на навчальні заняття та пропускати їх без поважних причин;
- під час навчального процесу використовувати джерела інформації (усні (підказки), письмові (роботи інших осіб), друковані (книги, методичні посібники), електронні (телефони, планшети) недозволені викладачем;
- просити, надавати та одержувати допомогу від третіх осіб при проходженні підсумкового контролю; використовувати родинні або службові зв'язки для отримання позитивної або вищої оцінки;
- заохочувати будь-якими способами зміну отриманої академічної оцінки;
- надавати для оцінювання письмову роботу, підготовлену за участю інших осіб;
- вносити до списку авторів публікацій осіб, які не брали участі в отриманні наукових результатів;

- фальсифікувати або фабрикувати інформацію, наукові результати з їх наступним використанням у дисертаційній роботі;
- отримувати або пропонувати хабар за отримання будь-яких переваг у навчальній або дослідницькій діяльності;
- брати участь у будь-якій іншій діяльності, пов'язаній з порушенням правил і норм академічної доброчесності.

3.3. Факти порушення науковими працівниками та аспірантами норм Кодексу академічної доброчесності виносяться на розгляд **Ради** сприяння академічної доброчесності, повноваження якої викладено в Розділі V цього Кодексу.

IV. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ НОРМ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

4.1. За порушення академічної доброчесності наукові та науково-педагогічні працівники Інституту овочівництва і баштанництва НААН можуть бути притягнені до академічної відповідальності, а саме:

- відмова брати участь у веденні навчального процесу в освітньо-науковій програмі з підготовки докторів філософії в аспірантурі інституту;
- позбавлення права брати участь у конкурсі на заміщення керівних посад;
- позбавлення підтримки для участі в конкурсі на здобуття премій різного спрямування.

4.2. Здобувачі наукового ступеня, що навчаються в аспірантурі Інституту овочівництва і баштанництва НААН за порушення академічної доброчесності можуть бути притягнені до академічної відповідальності, а саме:

- повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо);
- повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми;
- не допущення до атестації.

4.3. Особа, стосовно якої порушено питання про недотримання нею академічної доброчесності, має наступні права:

- ознайомлюватися з усіма матеріалами перевірки щодо встановленого факту порушення академічної доброчесності та подавати до них зауваження;
- особисто або через представника надавати усні та письмові пояснення або відмовитися від надання будь-яких пояснень, брати участь у дослідженні доказів порушення академічної доброчесності;
- мати інформацію про встановлення факту порушення академічної доброчесності та притягнення її до академічної відповідальності;

- оскаржити рішення про притягнення до академічної відповідальності до органу, уповноваженого розглядати апеляції.

Розділ V. РАДА З АКАДЕМІЧНІЙ ДОБРОЧЕСНОСТІ

5.1. З метою моніторингу дотримання членами колективу Інституту овочівництва і баштанництва НААН моральних та правових норм цього Кодексу створюється *Рада сприяння академічній доброчесності* (далі – Рада). Рада є дорадчим органом, наділяється правом одержувати і розглядати заяви щодо порушення Кодексу академічної доброчесності та надавати пропозиції адміністрації щодо накладання певних санкцій.

5.2. У своїй діяльності Рада керується нормами загальнолюдської моралі та етики, Законами України та чинними нормативно-правовими актами, Статутом інституту та цим Кодексом.

5.3. Персональний склад Ради розглядається на засіданні Вченої ради інституту і на підставі її рішення затверджується наказом директора. Голова Ради обирається на засіданні Вченої ради з числа її членів.

Рада має право:

- одержувати, розглядати, здійснювати аналіз заяв щодо порушення Кодексу та готувати відповідні висновки;

- залучати до своєї роботи експертів з тієї чи іншої галузі а також використовувати технічні і програмні засоби для достовірного встановлення фактів порушення норм академічної доброчесності за поданою заявою;

- проводити інформаційну роботу щодо популяризації принципів доброчесності та професійної етики науковців, викладачів, аспірантів та інших працівників;

- готувати пропозиції щодо підвищення ефективності впровадження принципів академічної доброчесності в освітню і наукову діяльність;

5.5. Склад Ради та відповідна контактна інформація розміщуються на офіційному сайті інституту після її затвердження.

5.6. Засідання Ради є правомочним, а рішення вважається прийнятим якщо в ньому взяли участь не менше 2/3 членів Ради і більше половини проголосували за чи проти нього.

5.7. За результатами проведених засідань Рада готує вмотивовані рішення у вигляді затверджених висновків „Про порушення норм Кодексу академічної доброчесності ІОБ НААН”. Висновки Ради носять рекомендаційний характер та подаються директору інституту для подальшого вживання відповідних заходів.

5.8. Член колективу, який став свідком або має серйозну причину вважати, що стався факт порушення цього Кодексу, може повідомити про це Раду сприяння академічній доброчесності. Неприйнятно подавати (підтримувати подання) безпідставних скарг або скарг без підпису.

5.9. Якщо науковий працівник або здобувач освіти має сумніви або непевність, що його дії або бездіяльність можуть порушити Кодекс академічної доброчесності, він може звернутися до членів Ради за консультацією.

5.10. Вчена рада інституту один раз на рік заслуховує звіт голови Ради з академічної доброчесності та приймає рішення щодо її подальшої діяльності.

VI. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

6.1 Кодекс академічної доброчесності ухвалюється Вченою радою Інституту овочівництва і баштанництва НААН.

6.2 Кодекс академічної доброчесності після затвердження на вченій раді інституту оприлюднюється на офіційному сайті ІОБ НААН.

6.3 Здобувачі вищої освіти повинні бути ознайомлені з Кодексом академічної доброчесності впродовж місяця з дня зарахування до аспірантури інституту, а наукові працівники при прийомі на роботу.

6.4 Всі працівники та особи, що навчаються в аспірантурі і докторантурі інституту, повинні знати і дотримуватися принципів і норм Кодексу академічної доброчесності. Незнання цих норм не може слугувати виправданням при його порушенні.

6.5 Невиконання норм Кодексу є предметом розгляду Ради з академічної доброчесності.

6.6. Зміни і доповнення до Кодексу академічної доброчесності, за пропозиціями наукових працівників, представників Ради сприяння академічної доброчесності, голови Ради молодих учених виносяться на розгляд Вченої ради інституту.

Голова вченої ради О.М.Могильна

Секретар вченої ради О.І.Онищенко

Голова Спілки молодих учених Г.В.Мозговська

